

Handreiking

Bestuurlijk handelen bij crises

Deze 'Handreiking bestuurlijk handelen bij crises' richt zich op de burgemeester en zijn of haar aandachtsgebieden tijdens crises. Van het crisismanagement in het beleidsteam en binnen het gemeentehuis, tot de rol van burgervader en boegbeeld richting lokale samenleving en media.

Deze 'Handreiking bestuurlijk handelen bij crises' is opgesteld door het Nederlands Genootschap van Burgemeesters (NGB). Het is een van de middelen ter ondersteuning bij crises. De handreiking bevat lessen en ervaringen die burgemeesters tijdens crises hebben opgedaan en biedt daarmee een bloemlezing van ervaringen die door het NGB zijn verzameld. Het bevat de volgende onderdelen:

- Crisismanagement,
- Burgervaderrol,
- Media,
- Politieke belangen,
- Interne organisatie en,
- Netwerkpartners in crisistijd.

Het Genootschap hoopt met de handreiking een hulpmiddel aan te reiken waarmee u als burgemeester uw voordeel kan doen vóór en in crisistijd.

De burgemeester en crisismanagement

Als crisismanager fungeert de burgemeester eerst en vooral als voorzitter van het (gemeentelijk) beleidsteam, waar hij zich laat adviseren en informeren door experts en bestuurlijke knopen doorhakt. De burgemeester heeft wettelijke bevoegdheden om zijn rol als opperbevelhebber waar te kunnen maken, zoals noodverordeningen en -bevelen. Om verwarring te voorkomen is duidelijkheid over de bevoegdheden naar alle betrokkenen duidelijk. Wil een burgemeester zijn taak als beslisser goed kunnen uitvoeren, dan doet hij er goed aan afstand te houden van de directe lopende operationele aangelegenheden. Het is zaak (beleidsmatig) te sturen op de toekomstige ontwikkelingen en de 'ramp na de ramp' te voorkomen. Het is bij uitstek de burgemeester die met zijn of haar optreden het vertrouwen in de overheid personifieert. De mens die schuil gaat achter de functionaris van burgemeester is daarbij van belang. Pragmatisme, oprechtheid en creativiteit zijn onmisbare vaardigheden van een beslisser in crisistijd.

Beleidsteam voorzitten

Activeer het beleidsteam; beleg een eerste vergadering en ga naar de vooraf vastgestelde (uitwijk)locatie. Maak afspraken over de werkwijze (agenda, cyclus van vergaderingen, besluitenlijsten) of maak hierbij gebruik van een vademecum. Stel vast of extern betrokken partijen moeten worden toegevoegd aan het team.

Laat de gemeentesecretaris de facilitaire ondersteuning regelen; stem met de gemeentesecretaris af hoe de gemeentelijke organisatie wordt ingezet; aarzel niet ondersteuning van elders in te schakelen.

Bepaal de voorzittersrol van het beleidsteam; in geval van strafrechtelijke aspecten zal de officier van justitie de voorzittersrol op zich nemen. Overweeg bij reguliere beleidsteamvergaderingen een derde aan te wijzen als technisch voorzitter, om daarmee meer ruimte te creëren voor reflectie.

Laat het krachtenveld in kaart brengen; maak bijvoorbeeld gebruik van een netwerkkaart om zo inzicht te krijgen in de betrokkenen (partners en getroffen), ontbrekende schakels en mogelijke belangen van partijen.

Creëer duidelijkheid over de positie en bevoegdheden van andere overheidsinstanties en stem af onder wiens regie activiteiten worden uitgevoerd.

Wees bedacht op de bevoegdheden, communicatie en positie van derden; wees klip-en-klaar en streef naar het maximaal afstemmen met derden, die ook belang hebben dan wel betrokken zijn. De burgemeester

heeft geen bevoegdheden om anderen (bedrijven, actiegroepen) het zwijgen te doen opleggen (vrijheid van meningsuiting). De praktijk wijst echter uit dat men zich doorgaans - mede uit eigenbelang - houdt aan de wens om de communicatie bij de gemeente te centraliseren.

Beleidsproces leiden

Bewaak het beleidsproces waarvoor slagvaardige aansturing en besluitvorming naast ritme en regelmaat kenmerkend zijn. Gebruik een overzichtelijke vergaderagenda.

Neem bestuurlijke beslissingen - mede op advies van de leden van het beleidsteam - binnen de bijeenkomst van het team. Het is doorgaans van belang snel en duidelijk beslissingen te nemen, soms op basis van onvoldoende informatie. Maak beslissingen expliciet. Bestuurlijke beslissingen anticiperen op wat komen gaat of nemen een standpunt in de dilemma's die door het operationele team naar voren worden gebracht.

Anticipeer op toekomstige ontwikkelingen; dit kan betreffen opvang van slachtoffers, voorzien in toekomstige bijstand en cumulatie met andere problemen, maar ook de latere verantwoordingsfase.

Bewaak het evenwicht in formele aspecten en de effectiviteit van de aanpak; een crisis is een situatie met onvoorziene omstandigheden, zodat een effectieve aanpak meer vereist dan toepassen van formele regelgeving.

Regel adequaat vervanging en momenten van overdracht; besef dat bij een meer langdurige crisis vermoeidheid toeslaat. Wees strikt in het organiseren van vervanging na bijvoorbeeld twaalf uur.

Wees alert op de interne organisatie en voorkom dat binnen de muren van het gemeentehuis een wij-zij gevoel ontstaat tussen hen die betrokken zijn bij de crisis en zij die de reguliere werkzaamheden voor hun rekening nemen.

Vaststellen situatie

Maak een inschatting van aard en omvang van de crisis en schaal zonodig op; wees hier niet te terughoudend in. Beoordeel of er reden is voor een directe opschaling naar bovengemeentelijk niveau. Informeer zo nodig separaat het driehoeksoverleg (bij opsporingsgevoelige informatie), de commissaris van de Koningin en de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Tracht zo snel mogelijk een beeld te krijgen over de toedracht en omstandigheden van de crisis. Laat een feitenrelaas opstellen. Gebruik daarvoor primair de situatierapportages uit de operationele lijnen van politie, brandweer en GHOR, maar ook de ambtelijke lijnen. Overweeg inschakeling van parallelle bronnen, zoals mediawatching en specifieke (gemeentelijke) waarnemers.

Overweeg om gebruik te maken van lokale maatschappelijke antennes - vooral bij incidenten met interculturele achtergronden - om zodoende behoeften en spanningen te onderkennen en te weten welke externe expertise kan worden ingezet.

Ondersteuning regelen

Stel vast òf en zo ja aan welke ondersteuningsmogelijkheden behoefte bestaat bij de crisisaanpak, zoals voorlichting (voorlichterspool) of opvang.

Organiseer ondersteuning met deskundige voorlichters; laat de voorlichterspool mobiliseren en/of benut het Expertisecentrum Risico- en Crisiscommunicatie (ERC) om het nodige werk (op afstand) te verzetten. Schakel deskundigen in voor advies en ondersteuning.

Schakel maatschappelijke partners in, zoals kerken en verenigingen, voor processen als zorg en opvang.

Schakel netwerkpartners in, zoals het RIVM of CGHOR voor gezondheidsonderzoek, of ondersteunde organisaties als het Rode Kruis, Slachtofferhulp of psychosociale hulpverleningsorganisaties. Vraag de ambtenaar crisisbeheersing een voorstel te doen voor mogelijk extern in te schakelen netwerkpartners.

Alarmeren bevolking

Denk na over wijze van alarmering van de bevolking; idealiter is een (kortstondig) sirenealarmering te ondersteunen met teletekst en radio (rampenzender), informatiebrieven en/of geluidswagen.

Maak duidelijke afspraken met de rampenzender. De burgemeester schakelt deze in waarna de radiozender is te benutten als rampenzender. NB: niet in alle regio's maakt ook de tv-zender deel uit van het convenant van de rampenzender.

Feiten vastleggen

Zorg voor goede notulering van de vergaderingen van het beleidsteam, inclusief bijbehorende argumenten in het perspectief van de latere verantwoording en schuldvraag. Stel documenten die historisch inzicht bieden (zoals vergunningverlening en overzicht van controles) veilig, eveneens in het perspectief van de latere verantwoording.

Ontwikkel een feitenrelaas; daarin staan zaken die voor een ieder definitief zijn. Naar mate de crisis voordurt is dit feitenrelaas verder uit te werken. Het relaas zorgt ervoor dat iedereen dezelfde feiten voor ogen heeft bij de ontwikkelingen. Daarnaast biedt het een basis voor de latere verantwoordingsfase.

Persoonlijke impact

Onderschat niet de persoonlijke impact en organiseer eigen feedback. Onderschat ook de persoonlijke impact in het privéleven niet en wees attent op het feit dat de partner van de burgemeester - op de achtergrond - een belangrijke rol kan vervullen, bijvoorbeeld bij herdenkingen of begrafenissen.

Incasseer en hanteer persoonlijke geadresseerde verwijten - waaronder de schuldvraag - als uiting van maatschappelijke emotie en vat deze niet per definitie persoonlijk op.

Wees alert op persoonlijke bedreigingen en durf professionele hulp te vragen.

Houd een persoonlijk logboek bij; het kan achteraf behulpzaam zijn het reproduceren van zaken, maar tevens kan het helpen om zaken letterlijk en figuurlijk een plek te geven.

Leg contact met het Nederlands Genootschap van Burgemeesters voor maatwerkadvies op basis van eerdere ervaringen. Betrek eerdere ervaringen van collega's via telefoonnummer 070 - 3738080 (dag en nacht bereikbaar).

De burgemeester en de burgervaderrol

De burgemeester als burgervader is de rol van boegbeeld naar de lokale gemeenschap en tegelijkertijd het symbool en de personificatie van die gemeenschap. Meer dan kennelijk in gewone tijden het geval is, wordt de burgemeester in tijden van crises het gezicht van de gemeente. Op de momenten die er toe doen moet de burgemeester zichtbaar zijn. De burgervader representeert extern de overheid in de aanpak van de crisis naar de media, de bevolking, de hulpverleners en de bestuurlijke instituties en de communicatie daarover. De lokale bestuurder kan door een crisis landelijke bekendheid krijgen, als het boegbeeld van de lokale samenleving. De rol van eerste burger is de rol waarin de burgemeester de collectieve stress van zijn geschokte bevolking in goede banen leidt.

Zichtbaar en betrokken

Wees zichtbaar, transparant en duidelijk; het tonen van daadkracht en betrokkenheid zijn de kerncompetenties van een burgemeester, die door de media in crisistijd onder een vergrootglas worden gelegd. De omgeving van de slachtoffers heeft mogelijk behoefte aan bindend vermogen en inlevingsvermogen. Dat vraagt om een burgemeester die snel kan schakelen. Kies de momenten waarop de burgemeester persoonlijk nadrukkelijk zichtbaar is.

Kies zorgvuldig een moment van (eerste) contact met de bevolking; denk na hoe en wanneer kan worden gecommuniceerd. Het eerste contact zet de toon voor de relatie tussen burgervader en bevolking.

Zet derden in om de communicatie vorm te geven; denk aan het Expertisecentrum Risico- en Crisiscommunicatie (ERC) ter ondersteuning van de media watching, maar bijvoorbeeld ook aan het verenigingsleven, de scouting, het leger of eigen personeel om informatiebrieven rond te brengen (als er bijvoorbeeld geen stroom is).

Blijf communiceren, ook wanneer de gemeente niet over 100% zekerheid beschikt. Voorkom dat een stilte ontstaat; geef bijvoorbeeld procesinformatie over voortgang van het onderzoek en werkwijze van operationele diensten. Procesinformatie is óók informatie. Betrokkenen willen altijd wat horen, of in elk geval de mogelijkheid hebben om informatie te vragen.

Identificatie slachtoffers

Identificeer snel maar zorgvuldig slachtoffers (in afstemming met het OM); hoe sneller de namen van de slachtoffers beschikbaar zijn des te sneller zijn betrokkenen te informeren.

Stem met het OM de procedures rond secties af. Indien de situatie daarom vraagt, kan de Hoofdofficier van Justitie worden verzocht om het lichaam met voorrang door het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) te laten onderzoeken.

Collectieve emotie

Geef daadwerkelijk en snel blijk van medeleven naar de slachtoffers en de geschokte samenleving door aanwezig te zijn en compassie te tonen. Ga niet direct naar het rampterrein. Kies het moment waarop u een bezoek brengt aan het rampterrein bewust, rekening houdend met de activiteiten van de operationele diensten en wensen van slachtoffers.

Houd aansluiting bij eventuele collectieve emotie en stress en kanaliseer deze met initiatieven die passen in de context. Ondersteun gelegenheden - (informele) bijeenkomsten of spreekuren - waar betrokkenen informatie willen ontvangen óf geven en/of gevoelens willen delen.

Toespraken op publieke gelegenheden moeten goed zijn; zoals herdenkingen, stille tocht, begrafenis of andere diensten. Tegelijkertijd geldt als vuistregel dat dergelijke toespraken circa drie minuten moeten duren om de aandacht vast te kunnen houden van het grote publiek. Betrek collega's, ervaringsdeskundigen of een speechwriter hierbij.

Schuldvraag

Discussieer niet mee over de schuldvraag en ga niet op de stoel van de rechter zitten. Beveilig en bewaak indien nodig betrokkenen, in afstemming met het OM.

Wees ook medelevend richting andere betrokkenen die "slachtoffer" kunnen zijn. Denk ook aan (groot) ouders of vrienden van een dader (!) of verdachte van bijvoorbeeld zinloos geweld, of mensen die een vergelijkbare situatie al eens hebben meegemaakt of kunnen meemaken.

Vervul een bindende rol tussen mensen en groeperingen in geval van maatschappelijke tegenstellingen. Schakel desgewenst maatschappelijke instanties en personen in die cruciale posities innemen. Houdt rekening met de culturele verschillen in de samenleving.

Behoeftetoetsen

Toets de behoefte aan een bewonersbijeenkomst na een schokkende gebeurtenis. Ga er niet automatisch vanuit dat de behoefte onder de bevolking aanwezig is. In veel gevallen kan worden teruggevallen op het zelforganiserend vermogen van de bevolking en hoeft de gemeente niet per se het voortouw te nemen.

Laat de wensen van betrokkenen leidend zijn, want een gebeurtenis verwerken is een persoonlijke aangelegenheid. Maak nadrukkelijk een keuze in welke mate de gemeente hier ondersteuning kan en wil bieden. Ze dient zichzelf niet op te dringen, maar een begrafenis of herdenkingsdienst kunnen samengaan met een openbare orde vraagstuk (bijvoorbeeld bij de begrafenis van omgekomen militairen). Stem wensen van gemeente af met wensen van familie.

Informereren betrokkenen

Informeer betrokkenen over de voortgang (onderzoek of strafproces); laat ze het niet vernemen uit de media of via een andere weg nieuwe (schokkende) informatie.

Overweeg na grote incidenten een informatie- en adviescentrum: één loket voor (im)materiële vragen en voorzieningen, van gemeente tot verzekeraar.

Schakel relevante maatschappelijke groeperingen en personen tijdig in, bij het verwerken van emotie dan wel herstel van verhoudingen. Houdt rekening met cultuurverschillen bij slachtoffers en betrokkenen en betrek zonodig experts.

Houd na afloop van een herdenking of stille tocht de horeca in de gemeente open, zodat aanwezigen een plek hebben om na te praten.

Nasleep

Laat vroegtijdig scenario's ontwikkelen die anticiperen op de nazorgfase. Formuleer op basis daarvan projecten en belast iemand met de uitwerking. Splits de nafase desgewenst uit, bijvoorbeeld in een onderdeel onderzoek en verantwoording, zorg voor slachtoffers, schadevergoeding, opvang van eigen medewerkers, herstel en opbouw. Schakel desgewenst derden in voor de uitvoering van deze projecten.

Bedenk tijdig wat er na de rouwperiode met allerlei steunbetuigingen moet gebeuren - zowel financieel als materieel - bijvoorbeeld knuffels, bloemen en het condoleanceregister.

Sluit de crisis met crisispartners af; in de vorm van bijeenkomst of met een interne evaluatie. Denk ook buiten de traditionele hulpverleningsdiensten.

Leg contact met het Nederlands Genootschap van Burgemeesters voor maatwerkadvies op basis van eerdere ervaringen. Betrek eerdere ervaringen van collega's via telefoonnummer 070 - 3738080 (dag en nacht bereikbaar).

Rol burgemeester en de media

De rol van de burgemeester komt nadrukkelijk tot uiting in de media. Door nauwlettend de media in de gaten te houden (mediawatching) kan de communicatieafdeling van de gemeente controleren of de boodschap op de gewenste manier overkomt. Wil een burgemeester zijn taken goed kunnen vervullen, dan is een goede verstandhouding met de media van doorslaggevend belang.

Communicatie afspraken

Draag zorg voor verslaggeving van mediaberichtgeving; de media vormen de antenne voor de bestuurders die binnen de muren van het gemeentehuis opereren. Volg nadrukkelijk de toon, de invalshoeken van berichtgeving en of er onduidelijkheid of verwarring bestaat. Belangengroepen, landelijke en lokale organisaties, inspecties of Kamerleden zullen via de media proberen hun eigen belangen naar voren te brengen.

Stem direct af met andere partners wie voorlicht en wie met de pers communiceert; zeker als het Openbaar Ministerie het strafrechtelijke onderzoek leidt, is een zorgvuldige afstemming noodzakelijk.

Kies zorgvuldig een moment van (eerste) contact met de pers; bereidt het persbericht en de persconferentie zorgvuldig voor en laat de te verwachten vragen & antwoorden (Q&A's) uitwerken.

Strategie en tactiek

Bepaal de communicatiestrategie waarmee de gemeente reageert op de crisis. Bepaal het evenwicht tussen emotie (meeleven, geschokte samenleving, caring government) enerzijds en ratio (feiten) anderzijds. Houd er rekening mee dat op het moment dat de beleidsmakers in een rationeel proces zijn beland, de samenleving vaak nog aan het rouwen is. Wees ervan bewust dat elke uitspraak (bij slachtoffers) nieuwe verwachtingen schept. Zoek vooral naar manieren om de gebeurtenissen te 'duiden'.

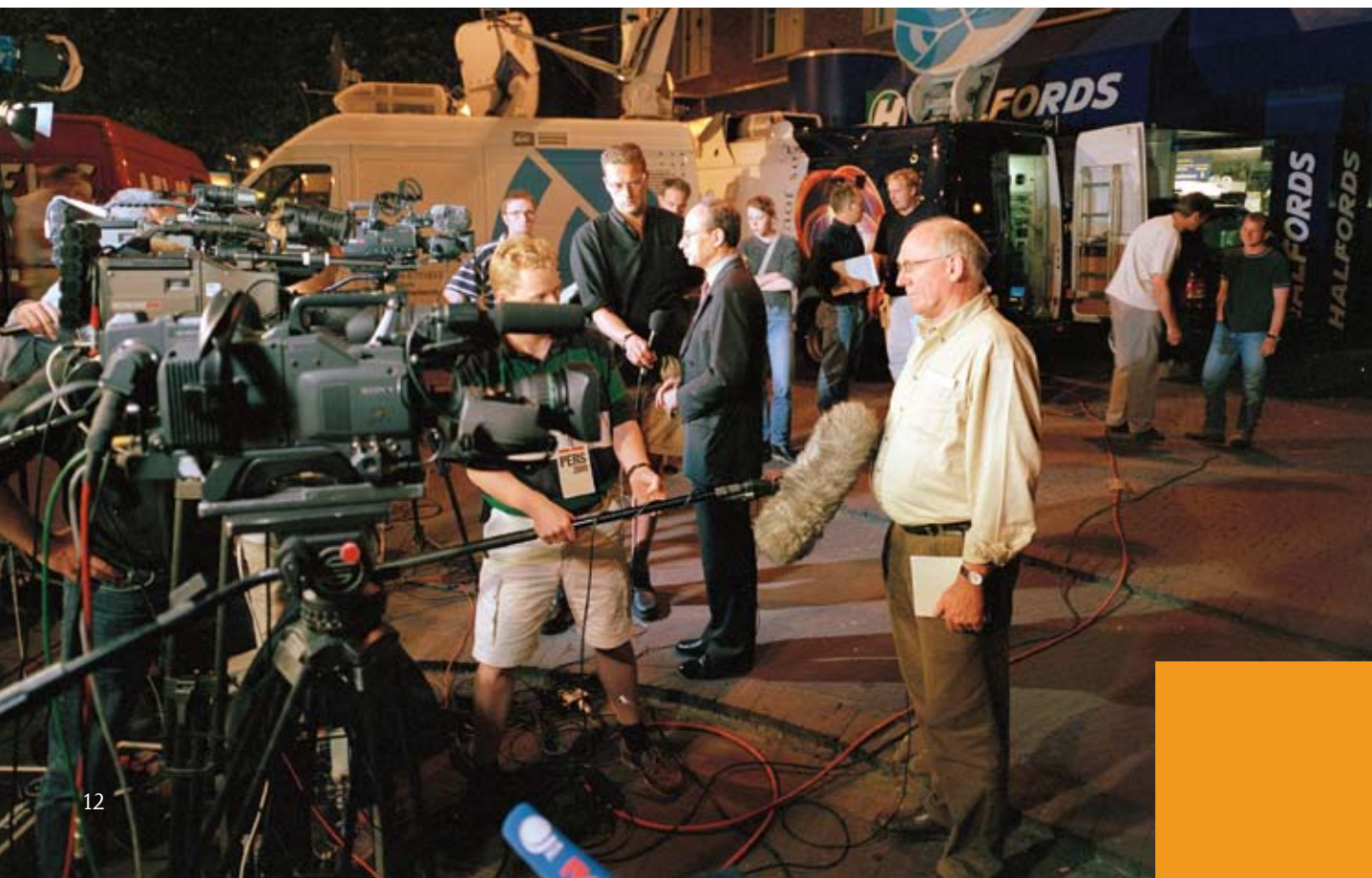
Bepaal de communicatietactieken; zorg bij openbare orde problemen ervoor dat het straatbeeld zo spoedig mogelijk normaliseert, omdat anders het beeld van grootschalige rellen bij de media lang blijft hangen (uiteeraard rekening houdend met belangen van politie in het kader van strafrechtelijke vervolging). Kies persmomenten zorgvuldig en zodanig dat de bulletins het laatste nieuws kunnen meenemen.

Communicatie in de pers

Sta voorbereid de pers te woord; spreek digitaal, kort, helder en krachtig. Geef ook helder aan wat nog niet bekend is (feiten) en speculeer niet (veronderstellingen). Gebruik beëdigde tolken.

Sta de pers alleen in het Nederlands te woord; u bent de buitenlandse taal in de hectiek van crises minder machtig dan u denkt.

Betrek deskundigen om zaken uit te leggen; laat bij een persconferentie een deskundige en ervaren communicatieadviseur de voorzittersrol op zich nemen. Stel vast wie achter de tafel plaatsnemen. Scheid verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid van betrokkenheid bij de ramp. Overweeg externe deskundigen te vragen om situaties nader toe te lichten.

Omgang met de pers

Met de media zijn afspraken te maken; als betrokkenen niet in direct contact willen treden met de media, dan respecteren media dat doorgaans. De gemeente kan dit eventueel ondersteunen door een vaste persvoorlichter beschikbaar te stellen en/of op het gemeentehuis een persruimte in te richten. Communiceer helder wanneer nieuwe persmomenten zijn gepland.

Neem de pers serieus; tuig niet een persconferentie op als er weinig tot niets te melden is. Verminder de mediadruk door poolvorming in te stellen, waarbij bijvoorbeeld NOS wordt verplicht de beelden aan de andere (Nederlandse) media te verstrekken (zoals ook gebruikelijk is bij verslaggeving van rechtszaken).

Vergeet de regionale media niet; besteed nadrukkelijk aandacht aan regionale media. Een goede verstandhouding met de regionale media kan cruciaal zijn voor het natraject, als de landelijke media terug zijn naar Hilversum.

Overweeg een voorlichter ter beschikking te stellen aan slachtoffers of nabestaanden van crises om als woordvoerder voor de familie op te treden en de pers op afstand te houden. Zorg hierbij wel voor mentale ondersteuning van de voorlichter, bijvoorbeeld in de vorm van een debriefing.

Besef dat veel nieuws al rondgaat via internet en sms. Leg de focus op het schetsen van de context en het duiden van het nieuws.

Procedures bevatten voor media óók nieuws. Het feit dat het beleidsteam bijeen is, is voor betrokkenen misschien een open deur, voor je buitenwereld is het nieuwswaardig.

Leg contact met het Nederlands Genootschap van Burgemeesters voor maatwerkadvies op basis van eerdere ervaringen. Betrek eerdere ervaringen van collega's via telefoonnummer 070 - 3738080 (dag en nacht bereikbaar).

De burgemeester en (politieke) belangen

De burgemeester is niet enkel boegbeeld en burgervader, maar moet tegelijkertijd de belangen behartigen van de gemeente, de lokale gemeenschap, slachtoffers en gedupeerden. De toezeggingen die (landelijk en lokaal) tijdens de acute fase worden gedaan, zullen na de ramp moeten worden nagekomen. Het komt erop aan om kansen aan te grijpen en deze waar nodig lokaal, regionaal en nationaal te benutten.

Belangen behartigen

Behartig optimaal de belangen van de lokale gemeenschap, van slachtoffers en andere gedupeerden. Laat toezeggingen en afspraken met andere overheden vastleggen. Besteed aandacht aan 'bezoekers' die u achteraf mogelijk veel steun kunnen bieden.

Overweeg een geschikte naam aan de gebeurtenis te geven (naming & framing); verbindt niet uw gemeente-naam aan de crisis. In Enschede koos men bewust voor 'de Vuurwerkramp' en niet voor 'de ramp van Enschede'.

Verwerf politiek draagvlak voor eventuele aanpak van structurele problemen die (mede) veroorzakers waren van de crisis, bijvoorbeeld door de context te verbreden en de discussie landelijk te trekken.

Verantwoording

Houd rekening met de schuldvraag die vaak onherroepelijk komt, als uiting van collectieve emotie.

Doorgaans is deze gericht op de burgemeester als meest zichtbare representant van de overheid. Het afleggen van (politieke en maatschappelijke) verantwoording vindt dan ook in die context plaats.

Verantwoording in de nazorgfase is essentieel; wees attent op de rol van het Openbaar Ministerie, de Onderzoeksraad voor Veiligheid en de Inspectie voor Openbare Orde en Veiligheid. Elke onderzoeksinstantie werkt vanuit een eigen kader en met eigen belangen. Anticipeer op eventuele onderzoeken door vanaf het begin beslissingen vast te laten leggen en informatie te laten verzamelen en te laten documenteren.

Houd rekening met claims bij civiele rechter of bestuursrechter.

Houd rekening met de lengte van onderzoeken en overweeg om de regie te nemen door vooruitlopend op de langlopende onderzoeken een eigen onderzoek in te stellen (quick scan); een onderzoek van het OM neemt weken tot maanden in beslag, een onderzoek van het RIVM bij ziekteverschijnselen enkele uren. Een onderzoek

van de Onderzoeksraad voor Veiligheid neemt snel negen maanden in beslag. Streef naar samenhang in de externe onderzoeken en breng onderzoekers bij elkaar.

Bereid medewerkers voor op de interviews van onderzoekscommissies en bied hen mogelijkheden om na afloop op de gesprekken te reflecteren. Wees scherp op de verslaglegging van elk van de interviews. Vraag om interviewverslagen.

Leg contact met het Nederlands Genootschap van Burgemeesters voor maatwerkadvies op basis van eerdere ervaringen. Betrek eerdere ervaringen van collega's via telefoonnummer 070 - 3738080 (dag en nacht bereikbaar).

De burgemeester en de interne organisatie

Het collegiaal bestuur zet zich voort onder crisismomstandigheden. Weliswaar krijgt de burgemeester wettelijk gezien in crisistijd een zwaardere stem, in de praktijk wordt ook onder crisismomstandigheden het collegiale bestuur voortgezet. De burgemeester moet de nodige knopen doorhakken, maar zal tegelijkertijd het overleg en de besluitvorming in het college van Burgemeester en Wethouders tot zijn recht moeten laten komen. Temeer omdat hij, zeker wanneer de nazorg in beeld komt, voor de uitvoering van besluiten weer afhankelijk is van de prestaties van zijn wethouders en gemeentelijke diensten.

Investeren

Planvorming is wettelijk verplicht, zie er op toe dat (deel)plannen en draaiboeken adequaat, in samenhang en up to date zijn; gebruik risico-inventarisaties. Zorg dat resultaten van oefeningen en geleerde lessen van incidenten elders in de plannen en gemeentelijke organisatie worden geïmplementeerd.

Inventariseer ondersteuningsmogelijkheden buiten de gemeente. Maak bijvoorbeeld afspraken - in regionaal verband, met provincie dan wel rijksoverheid - wat de mogelijkheden zijn om een beroep te doen op elkaars medewerkers en op welke wijze dit dan in gang kan worden gezet.

Investeer in de relatie met belangrijke externe partners, bijvoorbeeld 'kwetsbare' bedrijven in de gemeente en de regionale media; ken elkaar en kom af en toe informeel bijeen. Betrek elkaar waar mogelijk bij oefeningen.

Bereid inschakeling van externe expertise en ervaring voor, bijvoorbeeld het Nederlands Genootschap van Burgemeesters (NGB), collega-burgemeesters met ervaring of het Expertisecentrum Risico- en Crisiscommunicatie (ERC).

Afspraken maken

Overweeg bij grotere crises binnen B&W een portefeuilleverdeling te maken, waarbij wethouders deeltaken toegewezen krijgen. Denk hierbij aan het contact met een deel van de nabestaanden, de eindverantwoordelijkheid over de organisatie van herdenkingen of stille tochten.

Stem piketten af met loco's, wees helder wie wanneer de eerstverantwoordelijke bij crises is.

Zorg ervoor dat helder is waar noodzakelijke middelen zich bevinden, denk aan: adressenlijsten, kaarten, vergunningen, draaiboeken en sjablonen voor noodverordeningen en noodbevelen.

Zorg ervoor dat helder is hoe de documentatie van beslissingen, overlegsituaties en dergelijke plaatsvindt in geval van crisis.

Maak met de leden van het beleidsteam afspraken over de wijze van alarmering en de plaats van samenkomst.

Maak afspraken over afstemming met interne en externe partijen, vooral tijdens het op- en afschalen van een crisis. Het toepassen van de GRIP-regeling is niet voor iedereen routine.

Oefenen

Oefen met het beleidsteam tenminste twee keer per jaar; laat, met het oog op vervanging, de loco's daarin participeren. Ken en investeer in elkaar in het beleidsteam. Stuur bij het oefenen nadrukkelijk op 'teamvorming', het 'op elkaar ingespeeld raken' en het hanteren van een strakke vergaderdiscipline.

Oefen met loco's; maak afspraken over hun rol (als vervanger opperbevelhebber) in de rampenbestrijding en de toerusting daarop. Zie erop toe dat alle leden van het gemeentelijk beleidsteam competent zijn voor hun rol en intervenieer zonodig.

Houd alarmeringsoefeningen om te zien of de medewerkers van de gemeente ook daadwerkelijk bereikbaar zijn in avond- en nachtelijke uren. Het geeft u een beeld van waar u in tijden van crises op kunt rekenen.

Oefen ook de niet 'traditionele' rampen en situaties, zowel groot als kleinschalig als onaangekondigd. Stap af van de geijkte oefening van een brandende tank met gevaarlijke stoffen en oefen andere types als infectie- of dierziekten. Oefen ook overdrachtsituaties voor het geval sprake is van een langerdurend incident.

Schenk aandacht aan mentale voorbereiding; bespreek op rustige momenten met direct betrokkenen de eigen aanpak en de wijze van samenwerking, bijvoorbeeld aan de hand van crises die elders hebben plaatsgevonden.

Informereren

Besef dat de gemeente in crisistijd als frontlijnorganisatie moet functioneren; gemeentelijke processen zijn op orde als elke betrokkene zijn rol in het geheel kent, participeert in oefeningen en blijk geeft van de nodige competenties. Stem in dat kader met de gemeentesecretaris af wat diens verantwoordelijkheid, rol en positie is, ook in de preparatiefase.

Besef dat reguliere bestuurlijke processen moeten doorgaan, ondanks de crisis en de daarmee gepaard gaande specifieke wijze van besturen.

Informeer regelmatig de interne organisatie, ook medewerkers die niet (direct) bij de crisis betrokken zijn. Betrek op enigerlei wijze het College van B&W bij de crisisbesluitvorming, mede met het oog op de nafase en verantwoording achteraf.

Informeer tijdig en voldoende het College en de gemeenteraad, mede gezien de rol die de gemeente in de nazorgfase moet vervullen.

Informeer tijdig en met regelmaat de commissaris van de Koningin omtrent de voortgang van de crisis of ramp.

Heb indien nodig bestuurlijk overleg met betrekking tot de crisis met de daarvoor in aanmerking komende collega-bestuurders.

Verwerken en verantwoorden

Waak voor negatieve effecten die de crisis kan hebben op het gemeentelijk apparaat, op de werkprocessen en verhoudingen. Voorkom het ontstaan van groepen in de organisatie: “wij hebben de ramp meegemaakt” en “zij die het niet hebben meegemaakt”.

Wees attent op de verwerking door eigen medewerkers; ook in kader van onderzoeken. De emotionele nazorg voor de eigen organisatie verdient tevens aandacht. Organiseer een afsluitende bijeenkomst voor eigen medewerkers.

Bepaal de strategie naar gemeenteraad en rijksoverheid in kader van verantwoording, zowel voor de gemeente als voor de eigen positie.

Leg contact met het Nederlands Genootschap van Burgemeesters voor maatwerkadvies op basis van eerdere ervaringen. Betrek eerdere ervaringen van collega's via telefoonnummer 070 – 3738080 (dag en nacht bereikbaar).

Netwerkpartners in crisistijd

Crisispartners

- **Brandweer:** De Nederlandse brandweer kent ruim 450 gemeentelijke en 25 regionale korpsen. Voor meer informatie: www.brandweer.nl.
- **Geneeskundige Hulp bij Ongevallen en Rampen (GHOR):** Ziekenhuizen, de GGD (Gemeentelijke Gezondheidsdienst), ambulancediensten, het Rode Kruis, huisartsen en instellingen in de geestelijke gezondheidszorg die zijn belast met psychosociale opvang en nazorg werken samen binnen de GHOR. Voor meer informatie: www.ghor.nl.
- **Politie:** De politie is betrokken bij grootschalige optredens en crisissituaties met een openbare orde aspect. Voor meer informatie: www.politie.nl.
- **Koninklijke Marechaussee (KMar):** De KMar is een politieorganisatie met een militaire status, welke een gevarieerd takenpakket in zowel de civiele als de militaire dienstverlening heeft. Voor meer informatie: www.kmar.nl.
- **Openbaar Ministerie (OM):** Het OM is verantwoordelijk voor de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde. Voor meer informatie: www.om.nl.
- **Unie van Waterschappen (UvW):** De Nederlandse waterschappen zijn verenigd in de UvW. Voor meer informatie: www.uvw.nl.

Rijksoverheid

- **Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK):** BZK wil samen met alle betrokken partijen werken aan terrorismebestrijding en crises- en rampenbeheersing, maar ook aan de problemen in de wijk. Dit is de kern van zijn veiligheidsbeleid samen met het ministerie van Justitie. Voor meer informatie: www.minbzk.nl.
- **Ministerie van Buitenlandse Zaken (BuZa):** BZ heeft te maken met buitenlandse - en binnenlandse crises. Bij crises in het buitenland, waarbij Nederlanders en/of Nederlandse belangen betrokken zijn, worden Nederlandse ambassades vaak overstelpt met vragen en verzoeken om hulp. Voor meer informatie: www.minbuza.nl.
- **Ministerie van Defensie:** Ingeval de capaciteit van de civiele hulpverleningsdiensten tekort schiet, verleent de krijgsmacht militaire steun en bijstand. Voor meer informatie: www.mindef.nl.
- **Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV):** LNV heeft op crisisgebied met name taken rond dierziekten en voedselveiligheidsvraagstukken. Voor meer informatie: www.minlnv.nl.

- ♦ **Ministerie van Verkeer en Waterstaat (VenW):** VenW heeft taken en verantwoordelijkheden op het terrein van crisisbeheersing van vervoer, infrastructuur, communicatie en water. Voor meer informatie: www.minvenw.nl.
- ♦ **Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu (VROM):** VROM is verantwoordelijk voor het milieubeleid en dus een belangrijke taak bij milieuongevallen. VROM kan dan het beleidsondersteunend team milieu-incidenten (BOT-mi) bijeenroepen. Daarnaast is VROM betrokken bij crises op het werkterrein van de minister voor Wonen, Wijken en Integratie. Voor meer informatie: www.minvrom.nl.
- ♦ **Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS):** VWS is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de (medische en psychosociale) gezondheidszorg en hulpverlening en voor de organisatie daarvan voor zover relevant voor de kwaliteit van zorg. Voor meer informatie: www.minvws.nl.

Landelijke ondersteuning

- ♦ **Algemene Inlichtingen en Veiligheidsdienst (AIVD):** De AIVD bevindt zich nadrukkelijk in het voorveld van de nationale veiligheid positioneert. De dienst onderkent tijdig dreigingen en risico's die niet direct zichtbaar zijn. Dit doet de AIVD door diepgaand onderzoek te doen en zo inlichtingen te vergaren. Voor meer informatie: www.aivd.nl.
- ♦ **Expertisecentrum Risico- en Crisiscommunicatie (ERC):** De missie van het ERC is enerzijds het ontwikkelen van risico- en crisiscommunicatiebeleid, het bundelen van kennis en het adviseren en ondersteunen van de overheidsinstellingen op het gebied van risico- en crisiscommunicatie. Voor meer informatie: www.risicoencrisis.nl.
 - ♦ **Crisis.nl:** Via het ERC is [crisis.nl](http://www.crisis.nl) in te zetten. Deze website kan tien miljoen hits per vijf minuten aan. Het is een van de belangrijkste websites waarlangs de overheid de burger en bedrijfsleven informeert tijdens grote crises. Voor meer informatie: www.crisis.nl.
 - ♦ **Publieksinformatie Postbus 51:** De telefoondesk van Postbus 51 kan worden ingezet via het ERC. Op de website van Postbus 51 leest u hoe u zich kunt voorbereiden op een ramp, wat u moet doen als de sirene gaat en hoe u moet handelen als er een ramp in uw omgeving gebeurt. Voor meer informatie: www.postbus51.nl.
- ♦ **Landelijke Faciliteit Rampenbestrijding (LFR):** Bij de LFR in Zoetermeer worden hulpgoederen opgeslagen die van pas kunnen komen bij calamiteiten en rampen. Het agentschap LFR draagt zorg voor de realisatie, innovatie en instandhouding van de communicatie- en informatiesystemen die bij rampen worden ingezet. Voor meer informatie: www.lfr.nl.

- **Landelijk Operationeel Coördinatie Centrum (LOCC):** Het LOCC in Driebergen draagt zorg voor de landelijke coördinatie van de operationele inzet tijdens rampen, calamiteiten en grootschalige evenementen. Voor meer informatie: www.hetlocc.nl
- **Nationaal Crisiscentrum BZK (NCC):** Het NCC organiseert onder meer de bestuurlijke coördinatie bij de voorbereiding op gebeurtenissen met een landelijke uitstraling, evenementen en incidenten. Voor meer informatie: www.minbzk.nl.
- **NAVI (Nationaal Adviesgroep Vitale Infrastructuur):** Het NAVI (Nationaal Adviescentrum Vitale Infrastructuur) brengt overheid en bedrijfsleven samen bij het beschermen van de vitale infrastructuur in Nederland. Centraal staat het voorkomen van uitval van vitale sectoren door moedwillig menselijk handelen. Voor meer informatie: www.navi-online.nl.

- ❖ **Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding (NCTb):** toenemende dreiging maakt een steeds scherpere samenwerking tussen de vele regionale en landelijke terrorismebestrijders noodzakelijk. Om deze samenwerking te verbeteren en te coördineren, is de NCTb benoemd. Voor meer informatie: www.nctb.nl.
- ❖ **Taskforce Management Overstromingen:** Na de storm Katrina en de overstromingen in New Orleans is in Nederland de Taskforce Management Overstromingen opgezet, die de Nederlandse voorbereidingen op grootschalige overstromingen en evacuaties in goede banen leidt. Voor meer informatie: www.platformoverstromingen.nl.
- ❖ **USAR.nl:** De Nederlandse bijstandseenheid voor het zoeken en redden van ingesloten of bedolven slachtoffers bij rampen in binnen- en buitenland. Voor meer informatie: www.usar.nl.
- ❖ **Weeralarm KNMI:** Wanneer het weer om extra oplettendheid vraagt door gladheid, zware neerslag of storm dan wordt u gewaarschuwd door het KNMI. Dreigt het extreem te worden dan volgt een Weeralarm, een ernstiger waarschuwing. Voor meer informatie: www.knmi.nl.

Ondersteunende partners

- ❖ **Dienst Koninklijke en Diplomatieke Beveiliging (DKDB):** Persoonsbeveiligers en veiligheidsassistenten van de dienst beveiligen leden van het Koninklijk Huis, gasten van het Koninklijk Huis, politici, diplomaten en andere aangewezen personen 'op maat' zodat zij veilig kunnen wonen, werken en ontspannen. Voor meer informatie: www.politie.nl.
- ❖ **Dienst Speciale Interventies (DSI):** In bepaalde gevallen kan het Openbaar Ministerie mogelijk speciale eenheden van Politie en Defensie inzetten. Bijvoorbeeld bij het beëindigen van levensbedreigende situaties. Voor meer informatie: www.nctb.nl.
- ❖ **Eenheid Bewaken en Beveiligen:** De Coördinator Bewaking en Beveiliging (CBB) en zijn eenheid coördineren de bewaking en beveiliging van personen, objecten en diensten. De eenheid maakt deel uit van de NCTb. Voor meer informatie: www.nctb.nl.
- ❖ **Explosieven Opruimings Commando Koninklijke Landmacht (EOCKL):** Het Explosieven Opruimingscommando Koninklijke Landmacht (EOCKL) is gespecialiseerd in het opsporen en ruimen van explosieven. Of het nu gaat om explosieven uit de Tweede Wereldoorlog of om explosieven die door terroristen zijn gefabriceerd, het EOCKL rekent ermee af. Voor meer informatie: <http://www.landmacht.nl>.
- ❖ **Impact:** Impact heeft tot doel het bevorderen van kwalitatief hoogwaardige en adequaat georganiseerde psychosociale zorg na rampen. Tot het takenpakket van Impact behoren onder meer het bundelen van ervaring en wetenschappelijke kennis en het inzichtelijk maken en beschikbaar stellen hiervan voor

uiteenlopende doelgroepen. Voor meer informatie: www.impact-kenniscentrum.nl.

- ❖ **Kustwacht:** De Kustwacht voert taken uit op de Noordzee voor zeven ministeries, te weten Verkeer en Waterstaat, Defensie, Justitie, Financiën, Landbouw Natuur & Voedselkwaliteit, Economische Zaken en Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties. Voor meer informatie: <http://www.kustwacht.nl>.
- ❖ **Koninklijke Nederlandse Reddings Maatschappij (KNRM):** Vrijwilligers van de KNRM redden mensen snel, professioneel en kosteloos. Dag en nacht beschikbaar, onder alle omstandigheden. Jaarlijks worden meer dan 1.600 reddingen en hulpverleningen uitgevoerd. Voor meer informatie: www.reddingsmaatschappij.nl.
- ❖ **Luchtverkeersleiding Nederland (LVNL):** Luchtverkeersleiding is de kernactiviteit van LVNL. In de Wet luchtvaart zijn ook alle andere taken van LVNL vastgelegd. Voor meer informatie: www.lvnl.nl.
- ❖ **Nederlandse Brandwondenstichting:** De Brandwonden Stichting helpt slachtoffers met brandwonden en hun naasten en steunt hen op vele manieren. Voor meer informatie: www.brandwonden.nl.
- ❖ **Rampen Identificatie Team (RIT):** Het RIT is het identificatieteam van de Nederlandse politie dat helpt bij het identificeren van slachtoffers van rampen. Voor meer informatie: www.politie.nl.
- ❖ **Reddingsbrigade:** De Reddingsbrigade spant zich in voor het voorkomen en bestrijden van de verdrinkingsdood in Nederland. Het landelijk bureau van de Reddingsbrigade (Koninklijke Nederlandse Bond tot het Redden van Drenkelingen), vertegenwoordigt ruim 180 reddingsbrigades en zo'n 5.000 reddingsbrigadevrijwilligers als actieve hulpverleners in Nederland. Voor meer informatie: www.redned.nl.
- ❖ **Rode Kruis:** Het Rode Kruis biedt na een ramp op verschillende manieren hulp. Als eerste kunnen we coördinerende taken bij geneeskundige hulp verrichten. Verder helpen we contacten tussen familieleden te herstellen en zorgen we voor onderdak en verzorging van mensen bij bijvoorbeeld evacuaties. Voor meer informatie: www.rodekruis.nl.
- ❖ **Sensor (voorheen SOS Telefonische Hulpdienst):** Met een gesprek van mens tot mens bevinden Sensor zich op het snijvlak van zorg en welzijn. Het doel van de gesprekken is mensen te helpen. Voor meer informatie: www.sensor.nl.
- ❖ **Slachtofferhulp:** Slachtofferhulp Nederland helpt na een misdrijf of verkeersongeluk. De 1500 vrijwilligers bieden praktische en juridische adviezen en emotionele steun. 300 beroepskrachten zorgen voor professionele ondersteuning. Voor meer informatie: www.slachtofferhulp.nl.
- ❖ **Stichting Korrelatie:** Korrelatie verleent hulp bij psychische en sociale problemen zowel telefonisch als via internet. Korrelatie biedt advies en hulp op maat. Voor meer informatie: www.korrelatie.nl.
- ❖ **Stichting Veteranenziekte:** De stichting is opgericht in 1999 naar aanleiding van de legionella-uitbraak op de Westfriese flora in Bovenkarspel. Voor meer informatie: www.legionellaziekte.nl.

Onderzoek

- ♦ **Algemene Inspectie Dienst (AID):** De AID wil dat zoveel mogelijk mensen en ondernemers de regels op het gebied van voedselveiligheid, dierenwelzijn en natuurbescherming naleven. Om dit te bereiken zetten we onze instrumenten controle, opsporing en communicatie in. Voor meer informatie: www.aid.nl.
- ♦ **Arbeidsinspectie:** De Arbeidsinspectie controleert de naleving van de Arbo- en de Arbeidstijdenwet. Daarnaast onderzoekt de Arbeidsinspectie meldingen van ernstige arbeidsongevallen en klachten van werknemers over hun arbeidsomstandigheden. Voor meer informatie: www.arbeidsinspectie.nl.
- ♦ **Centrum voor Gezondheidsonderzoek bij Rampen (CGOR):** Het CGOR levert een bijdrage aan deskundige, onafhankelijke en transparante besluitvorming over het nut, de noodzaak en de vorm van gezondheidsonderzoek na een ramp en draagt bij aan de uitvoering van dergelijk onderzoek. Voor meer informatie: www.rivm.nl/cgor.
- ♦ **Inspectie Openbare Orde en Veiligheid (IOOV):** De IOOV is onafhankelijk toezichthouder op het terrein van politie, brandweer, GHOR, rampenbestrijding en crisisbeheersing. Voor meer informatie: www.ioov.nl.

- **Nederlands Forensisch Instituut (NFI):** Het NFI levert, in opdracht van klanten, kwalitatief hoogwaardige forensische diensten, waaronder het plegen van secties. Voor meer informatie: www.forensischinstituut.nl.
- **Onderzoeksraad voor Veiligheid (OvV):** De OvV doet onderzoek naar mogelijke oorzaken van rampen, zware ongevallen en andere voorvallen op alle beleidsterreinen. De raad beslist zelf, vanuit de eigen maatschappelijke verantwoordelijkheid, welke voorvallen worden onderzocht. Voor meer informatie: www.onderzoeksraad.nl.
- **Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM):** Het RIVM is het onderzoeksinstituut van de overheid op het gebied van volksgezondheid en milieu. Het RIVM voert onderzoek uit voor de ministeries van VWS, VROM, LNV, voor inspecties en verschillende internationale organisaties, zoals de Europese Unie, WHO en de Verenigde Naties. Voor meer informatie: www.rivm.nl.
- **Voedsel en Waren Autoriteit (VWA):** VWA is de overheidsorganisatie die de veiligheid van voedsel en consumentenproducten onderzoekt en bewaakt. De dienst speelt een centrale rol in de bestrijding van dierziekten. Voor meer informatie: www.vwa.nl.

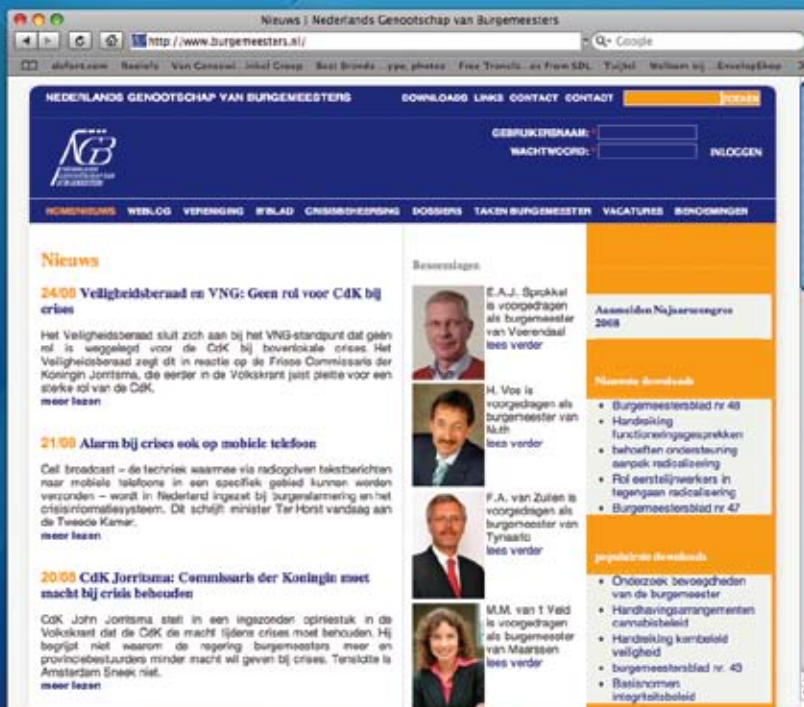
Overigen

- **Nederlands Genootschap van Burgemeesters (NGB):** Het NGB beschikt over een afdeling crisisbeheersing, die burgemeesters in crisistijd kan ondersteunen. Voor meer informatie: www.burgemeesters.nl/crisisbeheersing.
- **Nederlandse Vereniging voor Brandweezorg en Rampenbestrijding (NVBR):** De NVBR is de branchevereniging van en voor de brandweer en rampenbestrijding in Nederland. De vereniging vervult hierin een bindende rol en ondersteunt de brandweer en alle bij de rampenbestrijding betrokken organisaties bij hun zorg voor de fysieke veiligheid van onze samenleving. Voor meer informatie: www.nvbr.nl.
- **Regionaal Crisisplan:** Anticiperend op de Wet Veiligheidsregio's is een werkgroep bezig met het ontwikkelen van een Regionaal Crisisplan, dat landelijke uniformiteit nastreeft. De kern van het plan is geïnspireerd op het knoppenmodel van de politie. Het legt de basis voor de organisatiestructuur tijdens een crisis. Voor meer informatie: www.regionaalcrisisplan.nl.
- **Veiligheidsberaad:** Het Veiligheidsberaad is opgericht om het bestuurlijk overleg over veiligheidsregio's te stroomlijnen. Deelnemers zijn de 25 voorzitters van de veiligheidsregio's. Het veiligheidsberaad spant zich samen met de partners in de regio in om te komen tot een slagvaardige organisatie van rampenbestrijding en crisisbeheersing. Voor meer informatie: www.veiligheidsberaad.nl.

Verzamelde kennis over burgemeesters en crisisbeheersing

De website www.burgemeesters.nl/crisisbeheersing van het NGB actualiseert doorlopend de opgedane kennis over crises. In vogelvlucht bevat de website:

- Interviews over crises: in de loop der jaren zijn circa 40 burgemeesters geïnterviewd over hun ervaringen met crises. Van tijd tot tijd worden nieuwe ervaringen opgenomen in het Burgemeestersblad en aan dit gedeelte toegevoegd.
- Themadossiers crisisbeheersing: de lessen die burgemeesters naar aanleiding van crises hebben geleerd, staan gerangschikt naar thema. Tevens zijn diverse links naar achtergronden en mediafragmenten opgenomen.
- Incidentevaluaties: met regelmaat worden incidenten in Nederland geëvalueerd. In dit gedeelte is een overzicht gemaakt van de bestuurlijke lessen die uit diverse evaluaties naar voren komen.

Ondersteuning door het NGB bij crises

Deze 'Handreiking bestuurlijk handelen bij crises' bevat lessen en ervaringen die burgemeesters tijdens crises hebben opgedaan en biedt daarmee een bloemlezing van ervaringen die door het Nederlands Genootschap van Burgemeesters zijn verzameld.

Naast deze 'Handreiking bestuurlijk handelen bij crises' is het Nederlands Genootschap van Burgemeesters (NGB) via 070 - 3738080 24 uur per dag beschikbaar om burgemeesters en loco-burgemeesters terzijde te staan met advies.

Het bureau van het NGB beschikt daartoe over de afdeling Crisisbeheersing, waar Wouter Jong (coördinator crisisbeheersing) en Roy Johannink (beleidsmedewerker crisisbeheersing) werkzaam zijn. Op het gebied van Crisisbeheersing bieden ze ondersteuning aan burgemeesters en loco-burgemeesters door het:

- koppelen van burgemeesters aan ervaren collega's,
- aanreiken van expertise, die het NGB via interviews met ervaringsrijke bestuurders heeft opgedaan,
- desgewenst ter plaatse komen, om lessen van ervaren collega's direct en persoonlijk over te dragen,
- ondersteunen van burgemeesters bij beoordelen van (conceptversies van) incidentevaluaties,
- organiseren van bijeenkomsten over thema's rond crisisbeheersing.

De crisisgerelateerde activiteiten van het Nederlands Genootschap van Burgemeesters komen voort uit het Bestuurlijk Netwerk Crisisbeheersing. Dat netwerk was een initiatief van oud-burgemeester Jan Mans (Enschede) en richtte zich op het uitwisselen van ervaringen van burgemeesters met crisissituaties. Per 1 juli 2007 zijn alle activiteiten van de Stichting Bestuurlijk Netwerk Crisisbeheersing overgenomen door het Nederlands Genootschap van Burgemeesters.

